T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/565
KARAR NO : 2025/819
KARAR TR : 22/12/2025

ÖZET: Hırsızlık yaparken yakalanan davacının kötü muameleye maruz kaldığı ileri sürülerek, uğranılan zararın giderilmesi istemiyle açılan maddi ve manevi tazminat davasının, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. D.
Vekili : Av. C. Y.
Davalı : İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av. N. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 06/03/2011 tarihinde hırsızlık yaparken yakalandığını, Erzurum Emniyet Müdürlüğünde görevli polis memurları tarafından işkence yapılarak ayağının kırıldığını, ömür boyu sakat kaldığını, ayağına platin takıldığını, iki aydan fazla süre hastanede yattığını ileri sürerek, müvekkilinin yakalandığı sırada darp edilmesi nedeniyle, oluştuğu ileri sürülen zararlara karşılık 1.000 TL maddi, 100.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle davalı idareye yaptığı başvurunun reddi üzerine, idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Erzurum 1. İdare Mahkemesi 06/12/2019 tarih ve E.2017/2457, K.2019/1621 sayılı kararı ile, maddi tazminat isteminin kabulü ile, 27.875,66 TL'nin; dava dilekçesinde talep edilen 1.000 TL'lik kısmını idareye başvuru tarihi olan 07/04/2017 tarihinden, geriye kalan 26.875,66 TL'lik kısmının ise, ıslah dilekçesinin davalı idarenin bilgisine girdiği tarih olan 05/11/2019'dan itibaren yasal faiz işletilerek, davacıya ödenmesine, manevi tazminat isteminin kısmen kabulü ile 2.000 TL'nin idareye başvuru tarihi olan 07/04/2017'den itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

3. **Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 13/09/2021 tarih ve E.2020/424, K.2021/2800 sayılı kararı** ile, davalı idarenin istinaf başvurusunun kabulü ile, mahkeme kararının kaldırılmasına ve davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiş, karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Bakılan davada, öncelikle, davacıların tazminat isteminin dayanağı olan kolluk kuvveti faaliyetinin, idari veya yargısal fonksiyon içerisinde yer aldığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.*
>
> *İdarenin hukuki sorumluluğu kendi işlem ve eylemleriyle sınırlı bulunmaktadır. Yargı mercileri ise, idari işlevin dışında yer alan ve yargı yetkisi kullanan bağımsız organlar olup, bu haliyle hakim ve savcıların yargılama etkinlikleri kapsamında yaptıkları görev nedeniyle*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

idarenin ajanı sayılmaları hukuken mümkün değildir.

Fonksiyonel bakımdan, yasama ve yürütmeden ayrı olup, bağımsız bir organ olan yargının, yargılama süreci ile ilgili faaliyetleri Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari eylem ve işlemler" kapsamına girmemektedir.

Hakim ve savcıların ceza soruşturması ve yargılaması kapsamında yaptıkları faaliyetlerin yargılama fonksiyonu içerisinde yer aldığı açık olup; bu bağlamda, hazırlık soruşturması sırasında savcıların talimatı üzerine kolluk kuvvetlerince tesis edilen ve yargısal faaliyetten ayrılamayan işlemlerin de yargılamanın bir parçası olduğu konusunda bir duraksama bulunmamaktadır.

Buna göre; okula ait kalorifer peteklerinin çalındığının ihbar edilmesi üzerine İl Emniyet Müdürlüğü emrindeki polis ekibince olay mahalline varıldığı, davacının kendisini yakalamaya çalışan polise bıçak çekip, tekmeler atmaya başladığı ve diğer iki polisin müdahale etmesi sonucunda davacının sağ ayak kısmında kırık oluşması olayında, kolluk birimlerinin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini isteminden kaynaklandığı anlaşılan işbu davanın görüm ve çözümü adli yargının görevinde bulunmaktadır.

Bu durumda, adli yargının görevinde bulunan uyuşmazlıkla ilgili davanın, 2577 sayılı Yasa'nın 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir..."

4. Davacı vekili bu kez, fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla idarenin haksız fiilinden kaynaklı olarak müvekkilinin sakat kalması nedeniyle, haksız fiil tarihi olan 06/03/2011 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle 100 TL maddi (ıslah edilerek 137.391,58), 50.000 TL manevi zararın davalı kurumdan tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. Erzurum 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/06/2023 tarih ve E.2021/339, K.2023/235 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek, davanın kısmen kabulü ile kısmen reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

6. Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 10/11/2023 tarih ve E.2023/1486, K.2023/2106 sayılı kararı ile, dava konusu olay nedeniyle açılan tazminat davasına bakmakla görevli mahkeme ağır ceza mahkemesi olduğundan, davanın usuldan reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve kanuna uygun olmadığından davalı idare vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile, HMK'nın 353-(1)/a-3 maddesi uyarınca, Erzurum 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2021/339, K.2023/235 sayılı kararının kaldırılmasına kesin olarak karar vermiştir.

7. Erzurum 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/11/2023 tarih ve E.2023/385, K.2023/530 sayılı kararı ile, davanın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-c ve 115. maddeleri gereğince usulden reddine, görevli Mahkemenin Erzurum Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesi olduğuna karar vermiştir.

8. **Erzurum 5. Ağır Ceza Mahkemesi 18/09/2024 tarih ve E.2024/242, K.2024/12 sayılı kararı** ile, CMK.nın 3, 4, 141 ve 142. maddeleri uyarınca yargı yolu bakımından mahkemelerinin görevsizliğine, davacı tarafca yetkili ve görevli idari mahkemede dava açma hakkının olduğunun bildirilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...CMK 5.maddesine göre dava açıldıktan sonra işin davayı gören mahkemenin görevi dışında kaldığı anlaşılırsa mahkeme bir kararla işi görevli mahkemeye gönderecektir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

Anayasanın 37.maddesi uyarınca Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Mahkeme görevli olup olmadığına kovuşturma evresinin her aşamasında resen karar verebilir amir hükümleri düzenlenmiştir.

Ayrıca Anayasanın 129.maddesine göre Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler. Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.

Eldeki dava koruma tedbiri sebebiyle tazminat istemine ilişkindir. Davacının talebi incelendiğinde davacının kolluk kuvvetleri tarafından gözaltına alındığı kolluk tarafından zor kullanılarak darp edildiği ayak bilek kemiğinin kırıldığı platin takıldığı bu olaya ilişkin Erzurum 4. Asliye ceza mahkemesinin 2012/307 Esas sayılı dosyası ile yargılama yapıldığı ve kolluğun bu eyleminden ötürü ilgili şahısların mahkumiyetine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dava konusu talebin idarenin bir çalışanı olan kolluğun zor kullanma sırasında sınırın aşılmasına bağlı olarak doğan zarara ilişkin olduğu tüm dosya kapsamından anlaşılmakla Anayasanın 129 .maddesinde belirtildiği üzere kamu görevlilerinin her türlü eylemine bağlı zarardan doğan tazminat davaları ancak idare aleyhine açılabileceğinden somut olayda idare mahkemesinin görevli olduğu anlaşılmakla mahkememizce CMK 4. Madde ve devamı uyarınca görevsizlik kararı verilmiş..."

9. Davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Erzurum 5. Ağır Ceza Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

10. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile aynı maddenin son fıkrası şöyledir:

"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.
...
İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

11. Anayasa'nın "*Hâkimlik ve savcılık mesleği*" başlıklı 140. maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

"Hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar."

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

b) Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

c) Müdafi: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,

d) Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı,

e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

f) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

g) İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

h) Sorgu: Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

i) Malen sorumlu: Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,

j) Suçüstü:

1. İşlenmekte olan suçu,

2. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu,

3. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu,

k) Toplu suç: Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçu,

l) Disiplin hapsi: Kısmî bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, önödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adlî sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi,

İfade eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Yakalama ve yakalanan kişi hakkında yapılacak işlemler"* başlıklı 90. maddesi şöyledir:

"(1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

a) Kişiye suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

(2) Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.

(3) Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.

(4) (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanunî haklarını derhal bildirir.

(5) (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Birinci fıkraya göre yakalanıp kolluğa teslim edilen veya ikinci fıkra uyarınca görevlilerce yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır.

(6) Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir."

14. 5271 sayılı Kanun'un *"Gözaltı"* başlıklı 91. maddesinin ilgili ilk dört fıkrası şöyledir:

"(1) Yukarıdaki maddeye göre yakalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir. (Değişik ikinci cümle: 25/5/2005 – 5353/8 md.) Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmidört saati geçemez.(Ek cümle: 25/5/2005 – 5353/8 md.) Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.

(2) Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır.

(3) Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir.

(4) (Ek: 27/3/2015-6638/13 md.) Suçüstü hâlleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

yirmi dört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırk sekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması hâlinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhâl ve her hâlde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına, yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırk sekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.

..."

15. 5271 sayılı Kanun'un *"Gözaltı işlemlerinin denetimi"* başlıklı 92. maddesi şöyledir:

"(1) Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları, adlî görevlerinin gereği olarak, gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethaneleri, varsa ifade alma odalarını, bu kişilerin durumlarını, gözaltına alınma neden ve sürelerini, gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemleri denetler; sonucunu Nezarethaneye Alınanlar Defterine kaydederler."

16. 5271 sayılı Kanun'un *"Yönetmelik"* başlıklı 99. maddesi şöyledir:

"(1) Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddî koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kurallar, yönetmelikte gösterilir."

17. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen, Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

18. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin ilgili 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır...

…."

19. 5271 sayılı Kanun'un *"Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri"* başlıklı 161. maddesinin ilgili ilk beş fıkrası şöyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adlî kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir. Cumhuriyet savcısı, adlî görevi gereğince nezdinde görev yaptığı mahkemenin yargı çevresi dışında bir işlem yapmak ihtiyacı ortaya çıkınca, bu hususta o yer Cumhuriyet savcısından söz konusu işlemi yapmasını ister.

(2) Adlî kolluk görevlileri, elkoydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeye ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.

(3) Cumhuriyet savcısı, adlî kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hâllerde, sözlü olarak verir. (Ek cümle: 25/5/2005 - 5353/24 md.) Sözlü emir, en kısa sürede yazılı olarak da bildirilir.

(4) Diğer kamu görevlileri de, yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri, talep eden Cumhuriyet savcısına vakit geçirmeksizin temin etmekle yükümlüdür.

(5) Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır. Vali ve kaymakamlar hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise, hâkimlerin görevlerinden dolayı tâbi oldukları yargılama usulü uygulanır.

..."

20. 5271 sayılı Kanun'un *"Adlî kolluk ve görevi"* başlıklı 164. maddesi şöyledir:

"(1) Adlî kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder.

(2) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adlî kolluğa yaptırılır. Adlî kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adlî görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.

(3) Adlî kolluk, adlî görevlerin haricindeki hizmetlerde, üstlerinin emrindedir."

21. 5271 sayılı Kanun'un *"Diğer kolluk birimlerinin adlî kolluk görevi"* başlıklı 165. maddesi şöyledir:

"(1) Gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi halinde, diğer kolluk birimleri de adlî kolluk görevini yerine getirmekle yükümlüdür. Bu durumda, kolluk görevlileri hakkında, adlî görevleri dolayısıyla bu Kanun hükümleri uygulanır."

22. 01/06/2005 günlü ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı, bütün adlî kolluk görevlileri ile gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi üzerine adlî kolluk görevini ifa eden diğer kolluk görevlilerinin, Cumhuriyet savcılarının bilgi ve emirleri doğrultusunda yürütecekleri adlî soruşturma sırasında kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama, gözaltına alma, muhafaza altına alma ve ifade alma işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak usul ve esasları düzenlemektir."

23. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" Bu Yönetmelikte geçen;

Adlî kolluk: 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 8, 9, 10 ve 12 nci maddeleri, 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemini yapan güvenlik görevlilerini,

Bilgi alma: Bir suçun tespiti veya aydınlatılmasına yönelik olarak, müşteki ve suçtan zarar gören ile suç işleme şüphesi altında bulunmayan diğer kişilerin dinlenmesini ve tutanağa geçirilmesini,

İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

Gecikmesinde sakınca bulunan hâl: Derhâl işlem yapılmadığı takdirde suçun iz, eser, emare ve delillerinin kaybolması veya şüphelinin kaçması veya kimliğinin saptanamaması ihtimalinin ortaya çıkması hâlini,

Gözaltına alma: Kanunun verdiği yetkiye göre, yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanması amacıyla, yetkili hâkim önüne çıkarılmasına veya serbest bırakılmasına kadar kanunî süre içinde sağlığına zarar vermeyecek şekilde özgürlüğünün geçici olarak kısıtlanıp alıkonulmasını,

Gözaltı birimi: Yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanarak adlî mercilere sevk edilmesine veya serbest bırakılmasına kadar, kanunî süre içinde onu gözaltında tutmakla yetkili ve görevli kolluk kuvveti birimlerini,

Gözaltı ve nezarethane sorumlusu: Gözaltına veya muhafaza altına alınan kişilere haklarının okunmasını, kayıtların tutulmasını ve kanunlara uygun davranılmasını sağlamak amacıyla ilgili karakol, birim veya bot komutanı, âmiri veya büro âmiri tarafından görevlendirilen personeli,

Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

Mâlen sorumlu: Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

Muhafaza altına alma: Kanunun yetki verdiği hâllerde yetkili merci önüne çıkarılması gereken kişilerin ilgili kurumlar veya kişilerce teslim alınana kadar sağlıklarına zarar vermeyecek şekilde ve zorunlu olduğu ölçüde özgürlüklerinin kısıtlanıp alıkonulmasını,

Müdafi: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,

Nezarethane: Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adlî mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri,

Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

Sorgu: Şüpheli veya sanığın, hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

Suçüstü: İşlenmekte olan suçu, henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu, fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu,

Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

Toplu suç: Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçu,

Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya mâlen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı,

Yakalama: Kamu güvenliğine, kamu düzenine veya kişinin vücut veya hayatına yönelik var olan bir tehlikenin giderilmesi için denetim altına alınması gereken veya suç işlediği yönünde hakkında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan kişinin gözaltına veya muhafaza altına alma işlemlerinden önce özgürlüğünün geçici olarak ve fiilen kısıtlanarak denetim altına alınmasını,

ifade eder."

24. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

25. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'nın katılımlarıyla yapılan 22/12/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyası ve idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

26. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

27. Dava, davacının 06/03/2011 tarihinde gözaltına alınırken darp edildiğinden bahisle, oluştuğu ileri sürülen zararlarına karşılık olarak maddi ve maddi tazminatın ödenmesi istemiyle açılmıştır.

28. Dava dosyasının incelenmesinden; 06/03/2011 günü, saat 04:15 sıralarında, Erzurum ili, Merkez Mecidiye İlköğretim Okulu bahçesinden bir araca eşya yüklenmesi suretiyle hırsızlık yapıldığı yönündeki olayın bildirilmesi üzerine, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü emrindeki bir polis ekibince olay yerine intikal edildiği, burada okula ait kalorifer peteklerinin çalındığının görülmesi, akabinde hırsızlık yapan kişilerin kaçmaya başlaması üzerine, polis memurları İ.B. ile M.D.'nin, bu şahısları yaya şekilde kovalamaya başladıkları, bu esnada hırsızlık fiilini işleyen kişiler içinde yer alan davacının, kendisini yakalamak üzere olan polis memuru İ.B.'ye bıçak çekip onu tekmelediği ve yere düşürdüğü, davacının bu esnada yetişen polis memuru M.D.'ye de tekme salladığı, sonrasında her iki polis memurunun davacıya birlikte müdahale ettikleri, bu müdahale esnasında davacının sağ ayak kısmında kemik kırığı oluşmasına sebebiyet verdikleri, bu hususların adı geçen polis memurları hakkında yapılan ceza yargılaması neticesinde; Erzurum 4. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 28/11/2016 tarih ve E.2012/307, K.2016/74 sayılı hüküm ile de kayıt altına alınarak davacıyı yakalamak için fiziksel güç kullandıkları sırada kendilerine tanınan zor kullanma yetkisini aşmak suretiyle davacının yaralanmasına neden oldukları gerekçesiyle, ilgili polis memurlarının, Türk Ceza Kanunu'nun 86/1. ile 256/1. maddeleri kapsamında cezalandırılıp, bu yönde verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği, anılan sürecin akabindeyse davacının, mezkur olaya istinaden uğradığı belirtilen zararın giderilmesi yönünde yapılan 07/04/2017 tarihli başvurunun zımnen reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

29. Yukarıda belirtilen Anayasal düzenlemelere göre; *"kuvvetler ayrılığı"* ilkesi gereğince fonksiyonel bakımdan yargı organı yasama ve yürütmeden ayrı tutulmuş olup, bağımsız bir organ olan yargının yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamına girmediği ve bu nedenle yargısal işlemler dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamayacağı açıktır. Bu durum, Ülkemiz yargı sisteminin dayandığı *"yargı ayrılığı"* ve *"adli ve idari yargı organlarının birbirlerine karşı bağımsızlığı"* ilkelerinin de doğal bir sonucudur.

30. Yargısal faaliyet, soyut hukuk kurallarının bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından, yargısal usullere uyularak, somut bir olaya veya ilişkiye uygulanması şeklinde tanımlanmaktadır. Yukarıda yer alan mevzuata göre de, yargı erki içerisinde görev alan hakimlerin, mahkemelerin ve savcıların her işlemi yargısal faaliyet değildir. Hâkim ve savcılar, yargısal fonksiyonlarını yerine getirirken bir kısım idari işleri ve işlemleri de yapmak zorundadırlar. Bunlardan birisi de, adli kolluğun gözetimi ve denetimidir.

31. Buna göre, kolluk kuvvetlerince hırsızlık yaptığı sırada, davacının maruz kaldığı kötü muameleden dolayı uğradığını ileri sürdüğü zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, hizmet kusuru esaslarına göre mi çözümleneceği, yoksa 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında mı değerlendirileceğinin somut olayda açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

32. 5271 sayılı Kanun'un 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller, anılan Kanun'un 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş olup, yorum yoluyla bu hâllerin genişletilemeyeceği ve gözaltında iken

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin

işkence ve kötü muameleye maruz kalındığından bahisle tazminata hükmedilmesi istemiyle açılacak davaların bu madde gereğince Devlet aleyhine dava açılabilecek hâller arasında sayılmadığından, bu iddialarla açılan davalara ağır ceza mahkemelerince bakılamayacağı açıktır.

33. Olayda; davanın, haksız yakalama, gözaltı veya tutuklamadan değil, davacının yakalandığı sırada gerçekleştiği iddia edilen kötü muameleden bahisle açıldığı anlaşılmıştır.

34. İdarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğunu kurala bağlayan Anayasa'nın 125. maddesine göre, idare fonksiyonu kapsamında personelinin davranışları nedeniyle verilen zararları idarenin hizmet kusuru esasına göre tazmin etmesi gerekmektedir. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk veya aksaklık ile personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevinin gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunda hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğunun doğmasına yol açar. İdarenin bu hukuki sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde kural olarak idarî yargı mercileri görevlidir.

35. Bu itibarla, davacının hırsızlık suçunu işlerken yakalandığı sırada işkence, kötü muamele ve hakarete maruz kaldığından bahisle, uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, hizmet kusuru esasına göre idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

36. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 13/09/2021 tarih ve E.2020/424, K.2021/2800 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 13/09/2021 tarih ve E.2020/424, K.2021/2800 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

22/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden N7Fc0n1 - wk4aI8y - dvqmm5q - HNLWhk= ile erişebilirsin